

collita de blat, que per lluir-s'hi ells llançaven tota la palla a la Noguera, deixant admirats la gent de Lleida, que per això los digué «*pallars*» (Mn. Josep Condò, *BCEC* VII, 143.4).

PALLEJÀ

Poble del Baix Llobregat, a la dr. del riu, poc aigües amunt de Molins de Rei, a una trentena de k. 10 del centre de Barcelona.

PRON.: *paləžá* al Papiol i a Molins de Rei, Casac. 1920. Gentil.: *pallejanencs* (Papiol).

MENC. ANT. 965: *Pallaiano* (mas *NHBna* IX, 19); 986: «villa quam dicunt *Palaliana*» (*Cart. St. Cugat* I, 15 986 i *Cat. Car.* 199.3 potser err. per *Paladiana*), *MarcaH.* hi llegeix *Palaliam* (938.25); 1176: un camp en el Llobregat «in parrochia de *Pelağan*» (*BABL* II, 396); 1185: «Ste. Eulalie de *Paleiano*» (*Cart. S. Cu.* III, 296; Mas o.c. II, 53); 1193: Arnalli de *Peleia* (*Cart. S. C.* III, 329); 1257: *Palegiano* --- la casa de *Pallejà* 1147 (CCandi, *Mi. Hi. Ca.*, II, 483); 1260: «in te. de Cervilione --- domum de *Pelejano* (CCandi, o.c. II, 503); 1359: *Palaya* (*CoDoACA* XII, 11) cf. Font Rius, *C. d. p.*, p. 599.

ETIM. VILLA PALLADIANA O PRAEDIUM -ANUM, mas posseït per un PALLADIUS (id. Aebischer, *Top.* 117). NP derivat del grec, molt difós en l'era cristiana (l'Esgl. celebra Sanctus *Palladius* el 21 de juny (Segura, *Veu del Monts.* 1894.23).

2) Topònim ross. avui oblidat vora la Tet: sembla haver estat el nom antic d'*El Soler* uns 5 k. amunt de Perpinyà: 877: «in villa *Pallagiano*, in alveum *Tete*» (*Cart d'Elna*, Mor. II, 174; *Hist. Lgd.* II, col. 388); 959: *Pallgiano* in villa *Campiliano* (Mor., ced. *El Soler*). 35 Ponsich (*Top.* 60) dóna les mateixes mencions, com les més antigues d'El Soler, nom que hi troba generalitzat des de 976.

Es repeteix en el Llgd.: *Palajà* mun. del distr. de Carcassona [*Palajano*, 917] *Palajo* lieu du te. Magrie 40 [*Palajan* 1279]; S. XVIII, (Sabarthès). A Toscana *Pallezzano* NL antic (Pieri, *Top. Arno* 382). I en -ACUM hi hagué un PELEIACUM, a la *senechaussée* de Tolosa-Albigès (Longnon *Atlas*, o. 247b).

Fou també mossàrab valencià d'on vénen els diversos *Pelejà* i sobretot *Pelejana*. Ja són noms antics, si bé no sé on queia un *Peleiano* que Huici (II, 276) troba en un doc. de 1280. El pas de *a > e* i la *l < ll* s'expliquen pel filtre àrabí. *La Pelejana* sengles pdes. de la Vall d'Alba i l'Alcora: i en plural, com escau a un paratge extens *Les Pelejanas* a Nules (XXVIII, 168.3, XXIX, 113.8, 184.25). *La pelezàna*, oït a la Pòbla Tornesa, 2-XI-1935, (LL *J73*), el que el mapa Chias posa a la Vall d'Alba és *La Pelenchaneta*. *Mas de Pelezàna* a Bell-lloc (XXVIII, 153.10) i un altre a Catí 55 (XXVII, 103.14).

Tot plegat, dóna la impressió de l'existència d'una antiga població *Pelejàna* o -*ano* de moriscos situada entre el Sud del Maestrat i el Nord de la Plana, els fills de la qual devien dispersar-se amplament per indrets 5 amagats, sota l'amenaça de l'expulsió dels moriscos, en els SS. XVI-XVII, en el fons serien, doncs, gentilicis d'aqueixa població morisca: de fet a Vinaròs vaig veure unes dones de Vilafamès que els deien *Les Pelijanes* (XXVII, 60.9); i a Ares està arrelat el cogn. *Peleža* (XXVII, 86.9), que des d'allà s'ha escampat per molts llocs; un valencià d'aquest nom *Peleğà* vaig veure a Bna. a. 1937.

Paller, V. *Palla* *Pallero-lo-muro*, V. *Palla Palloca*, 15 *Pallús*, V. *Palla*

PALLOL

Del mot antic *pallol* 'dipòsit de gra' (*DECat.* VI, 202). SS. XIV-XVI: *El Pallol* «petite place où l'on dépiquat le blé» a Illa de Tet (J. Seb. Pons *Et. Rouss.* IV o V). No veig si ve també d'això *Pallol*, usat per Saisset (*Catalanades*, p. 136). Potser també *Cal Pallol* a La Sentiu de Sió (XLVI, 49.8). *El Pallet* d'En Calonis, al Port de la Selva (XLV, 134), potser de la forma paral·lela *pallet*, 'sac del mariner amb estris i provisions' (*AlcM*, § 3 etc.) que sembla venir d'un canvi de sufix de *pallol* o d'haplologia de *pallolet*. 25 Però altres noms d'aquest radical poden ser derivats de *palla* tan bé o millor que de *pallol* (quedi en suspens). *El Pallola* NP a Argolell (XXXVII, 177.23). Coll de *Palleta*, trajecte del riu Ebre, més avall de Móra (P. Coromines, 1923, carp. 74, p. 2). *Caseta de Palleta* a Cabanes de l'Arc (XXIX, 122.22).

PALMA, capital de Mallorca, i els homònims i derivats del mateix nom

PALMA DE MALLORCA

NOM I PRON. POPULAR. No ens enganyem ni rebaixem, avui és popular: jo oïa i vaig anotar (1952, 1963, 1964 etc.) *pálmə* a Costitx (XL 111.15), a Llubi (XLI, 7.2) i en els mateixos suburbis; *pálmə* a S'Aranjassa (XLII 21.1). El gentilici en curs més estès és *palmesans* (*Dag.*), i la cita que en dóna *AlcM* de «*L'Ignorància*» demostra que també fou admès pel grup d'A.M.Alcover;¹ cert que la ridícula resposta obtinguda a Llubi *palmesános* denota resistència en alguns a acceptar-ho per tan nostre com «ciudadans» (però aquest no és viable funcionalment!).

Quant als fets antics, hom es dignarà reconèixer el nostre dret de lingüistes a atènyer-nos al nom en si, i negligir (sense ignorar-los) els fets arqueològics (exis-